

**VIATA SOCIAL-POLITICĂ ÎN GUBERNIA TAVRIA ÎN TIMPUL
REVOLUȚIEI DIN 1917 (PE BAZA ARTICOLELOR DIN ZIARUL
„IUIJNYE VEDOMOSTI” DIN SIMFEROPOL)**

Taras VINSTKOVSKII

Cuvinte cheie: revoluție, 1917, gubernia Tavria, etnopolitica, Republica Populară Ucraineană, „Iujnye Vedomosti”

Revoluția națională ucraineană din anii 1917-1921, care este o parte integrantă a revoluției din Rusia, este un fenomen studiat în mod sistematic de mai multe decenii. Istoriografia sovietică, cea elaborată de istoricii ucraineni din emigrație și istoriografia ucraineană recentă au contribuit la construirea unui tablou coerent al evenimentelor legate de la construirea unui stat menit să cuprindă laolaltă pe toți ucrainenii. În ciuda existenței a mii de lucrări științifice privind perioada respectivă, aspectele regionale ale problemei sunt studiate într-o măsură semnificativ mai mică decât, de exemplu, activitatea autorităților centrale sau procesele etnopolitice, militare, culturale desfășurate la nivel național.

Revoluția din 1917 a creat condițiile pentru realizarea aspirațiilor politico-culturale a numeroaselor popoare din fostul imperiu al Romanovilor. Viața socială și politică din țară, după crearea Guvernului Provizoriu, se desfășura nu numai în direcția formării noilor organe ale puterii, dezvoltarea activității partidelor politice sau a intensificării mișcării revoluționare în armată, ci, în egală măsură, prin comunitățile etnice doreau o rezolvare a problemelor lor politice, religioase și educaționale, într-un sens menit să consolideze identitatea națională. Studiarea acestui aspect al revoluției reprezintă o sarcină științifică distinctă și importantă, având în vedere lipsa în istoriografia ucraineană a unei lucrări de sinteză dedicată situației comunităților etnice în timpul revoluției ucrainene, în perioada activității Radei Centrale.

Una din sursele de informare de primă importanță este presa periodică. Ziarul din Simferopol „Iujnye Vedomosti” era o publicație social-politică ce reflecta viziunile liberale ale mediului politic rus, în special ale partidului „cadeților” (constituțional-democraților – I.N.). Această publicație reprezintă o sursă de primă mână pentru studierea vieții social-politice a grupurilor etnic care locuiau în gubernia Tavria în timpul

revoluției ruse. Începând cu 15 martie 1917, în ziar se publicau în mod regulat informații despre popoarele din regiune, se ofereau date privind modul de organizare a acestora, apariția și dezvoltarea partidelor cu specific etnic, a formațiunilor cultural-religioase, a asociațiilor educaționale, profesionale, de tineret, etc. Un eveniment important în viața publică din regiune l-a constituit alegerile pentru dumele orășenești, care s-au desfășurat în iulie-august 1917, la care s-a adăugat alegerile pentru Adunarea Constituantă a Rusiei, organizate în noiembrie 1917, care au fost reflectate în detaliu de către publicația amintită.

Unul din criteriile evaluării participării active a reprezentanților comunităților etnice în viața social-politică a guberniei Tavria poate fi frecvența menționării lor în paginile presei locale. Din acest punct de vedere, lideri au fost ucrainenii, tătarii din Crimeea și evreii. Fiecare dintre aceste etnii apar menționate în paginile ziarului „Iujnye vedomosti” mai mult de 100 de ori, fapt care reflectă inclusiv proporția lor în structura populației din gubernia Tavria. O excepție notabilă în acest sens o reprezintă rușii, care au ajuns la concluzia privind necesitatea creării societăților naționale doar în a doua jumătate a anului 1917. Din al doilea grup fac parte armenii, grecii, crâmcenii, karaimii, germanii și polonezii, despre care avem de două ori mai puține articole. În cele din urmă, al treilea grup include rușii, bulgarii, estonienii, sârbii, lituanienii, românii și țigani, a căror activitate pe teren național fiind reflectată în de 10 ori mai puține articole, comparativ cu etniile din prima categorie.

Transformările revoluționare din viața social-politică a guberniei Tavria și activitatea comunităților etnice erau strâns conectate, deoarece, pe de o parte, noul guvern stabilea norme de joc politic distincte de cele din perioada regimului țarist, ce prevedeau exprimarea liberă a identității naționale. Pe de altă parte, participarea activă a instituțiilor naționale, care existau în număr mare în viața socială a regiunii, influența crearea condițiilor democratice pentru împlinirea aspirațiilor fiecărui popor în parte.

Din întregul spectru al cerințelor politice trebuie remarcat că, în timp ce polonezii, începând cu luna aprilie, ucrainenii și tătarii, începând cu a doua jumătate a anului 1917, exprimau în mod deschis dorința de a crea/recrea statul național sub formă de autonomie sau independență deplină, alte popoare se limitau la exprimarea unor intenții care nu depășeau reprezentarea în structurile autoguvernării locale. Pentru minoritățile cu reduse ca număr, precum crâmcenii, Karaimii, bulgarii, estonienii sau sârbii, participarea la viața publică a regiunii se limita la crearea societăților educaționale, deschiderea școlilor primare cu predarea în limba maternă, obținerea dreptului deplin al libertății religioase.